

Quản lý văn hóa nhà trường ở các trường mầm non tư thục quận Tân Phú, thành phố Hồ Chí Minh

Trần Thị Cẩm Loan*

*Trường Đại học Trà Vinh

Received: 18/5/2023; Accepted: 23/5/2023; Published: 26/5/2023

Abstract: From the results of theoretical and practical research on school culture management in private preschools in Tan Phu district, Ho Chi Minh City, The article proposes some management measures on the above problem.

Keywords: School culture, private preschool, Tan Phu district

1. Đặt vấn đề

Giáo dục mầm non (GDMN) là bậc học đầu tiên trong hệ thống giáo dục quốc dân, đặt nền móng cho sự phát triển toàn diện của trẻ trên tất cả các lĩnh vực: nhận thức, thể chất, thẩm mỹ, tình cảm- kỹ năng xã hội, ngôn ngữ,...

Tại các trường MNTT ở quận Tân Phú, TP Hồ Chí Minh, vấn đề xây dựng VHNT đã được hiệu trưởng, GV coi trọng. Trong nhiều năm qua, đội ngũ CBQL các trường mầm non tư thục (MNTT) luôn ý thức và phấn đấu không ngừng cho mục tiêu nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục (CS, GD) trẻ. Trong đó, vai trò của quản lý VHNT là vô cùng quan trọng, có tác động mạnh mẽ đến sứ mạng và mục tiêu giáo dục mà nhà trường đã đặt ra. Tuy nhiên, vấn đề nhận diện VHNT và tìm kiếm các biện pháp xây dựng VHNT ở các trường MNTT vẫn còn chưa được quan tâm đúng mức, quản lý xây dựng VHNT chưa được xem xét một cách có hệ thống. Đứng trước thực trạng đó, cần có biện pháp quản lý VHNT, và đây là nhiệm vụ cấp bách trong giai đoạn hiện nay đối với các trường MNTT..

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm và vai trò của văn hóa nhà trường

Khái niệm: VHNT là tập hợp các giá trị, quan niệm, thái độ, hành vi, cách làm việc và quy trình học tập trong một tổ chức giáo dục định hướng nhất định. Nó tạo ra một môi trường học tập, giao tiếp và tương tác xã hội đặc trưng của tổ chức đó. VHNT còn bao gồm các hoạt động ngoại lệ, sự kiện VH và chính sách, quy định hành vi của HS và giáo viên trong trường học.

Vai trò: VHNT đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành tính cách, giá trị và chất lượng của học sinh (HS), đồng thời tác động đến kết quả học tập và

sự phát triển của họ. Một VHNT tốt sẽ tạo điều kiện để HS có thể phát triển tối đa tiềm năng của mình, đồng thời giúp GV có thể phát huy tốt năng lực giảng dạy và truyền đạt kiến thức cho HS.

2.2. Xây dựng VHNT ở trường MNTT

Xây dựng VHNT là nhiệm vụ quan trọng của mỗi nhà trường, VHNT là cơ sở quan trọng cho việc định hình sự phát triển của mỗi nhà trường. VHNT mầm non gắn liền với đặc trưng với từng loại hình trường mầm non. Xây dựng VHNT MNTT cũng gắn liền với mục tiêu, nhiệm vụ, nội dung CS, GD trẻ, đặc điểm lứa tuổi mầm non, và các tiêu chuẩn đối với GV thực hiện nhiệm vụ CS, GD trẻ. Đặc thù của cấp học mầm non cũng tạo nên những đặc điểm riêng trong hệ thống chuẩn mực, niềm tin, hệ giá trị, hành vi ứng xử... của các thành viên. Được hình thành, xây dựng trong quá trình phát triển của nhà trường, VHNT mầm non cũng tạo nên tính đặc thù trong các giá trị vật chất và tinh thần của nhà trường. Xây dựng VHNT đối với trường MNTT cần tập trung vào các nội dung sau:

- Xây dựng thái độ và niềm tin cho các thành viên trong nhà trường về những giá trị cốt lõi mà nhà trường đang hướng đến, từ đó tạo ra một động lực phấn đấu và đồng thời cũng là cơ sở cho việc đánh giá chất lượng giáo dục và chất lượng VHNT.

- Căn hướng tới việc xây dựng hệ thống chuẩn mực VH chung, đồng thời đảm bảo những đặc trưng riêng của mỗi nhà trường, điều này hết sức quan trọng, bởi đây sẽ là cơ sở cho việc thiết kế và lựa chọn các mục tiêu giáo dục vừa mang tính bảo tồn VH dân tộc, vừa thể hiện được nội dung giáo dục và VH của nhà trường.

- VHNT thể hiện qua mối quan hệ giữa các thành viên trong nhà trường, do đó việc xây dựng các chuẩn mực VH giao tiếp ứng xử giữa các thành viên trong

nhà trường là nhiệm vụ quan trọng.

VHNT là một môi trường rất quan trọng để rèn luyện nhân cách và đảm bảo các điều kiện thuận lợi trong CS, GD trẻ. Chính vì vậy, xây dựng VHNT mầm non là nhiệm vụ trọng tâm và quan trọng trong sự nghiệp phát triển GD&ĐT. Trong bối cảnh thực hiện Chương trình GDMN 2018, thì xây dựng VHNT còn hướng đến việc nâng cao chất lượng của giáo dục và quan trọng hơn là hướng đến xây dựng VH chất lượng.

2.3. Thực trạng VHNT tại các trường MNTT quận Tân Phú, TP Hồ Chí Minh

Tác giả khảo sát đến 179 khách thể của 12/41 trường MNTT, trong đó có: 21 CBQL (20 CBQL, 1 lãnh đạo Phòng GD&ĐT), 158 GV, nhân viên, 150 Cha mẹ trẻ

Từ kết quả khảo sát có thể thấy CBQL, GV, NV của các trường MNTT có nhận thức khá đầy đủ về vai trò, tầm quan trọng của VHNT. Trong đó xem VHNT là điều kiện quan trọng giúp nâng cao uy tín, thương hiệu nhà trường. Đây chính là điều kiện thuận lợi để các trường mầm non có thể triển khai một cách có hiệu quả công tác xây dựng VHNT.

Các trường <MTT đã xác định được mục tiêu, chuẩn mực và nội quy của nhà trường được thể hiện cụ thể qua việc xây dựng được các chuẩn mực về giao tiếp ứng xử nhằm tạo ra một môi trường giáo dục văn hóa. Xây dựng được các nội quy, quy định bao gồm các hành vi đạo đức của trẻ, GV và NV trong nhà trường.

Các trường mầm non lựa chọn nghi thức, đồng phục cho Gv, NV nhà trường đảm bảo tính thẩm mỹ và tạo được bản sắc và đặc thù văn hoá của nhà trường. Các ngày truyền thống được nhà trường lựa chọn phù hợp với quy định, đảm bảo tính giáo dục và đặc điểm của nhà trường mầm non. Đồng thời, mời phụ huynh và cộng đồng tham dự các ngày lễ do nhà trường tổ chức nhằm tăng tính kết nối và giới thiệu VHNT đến các lực lượng giáo dục, từ đó giúp cho cha mẹ trẻ và xã hội hiểu hơn về nhà trường và có những đóng góp hỗ trợ, đồng thuận cho quá trình xây dựng VHNT.

Các trường MNTT đã xây dựng niềm tin, thái độ, cảm xúc cho các thành viên nhà trường, điều này thể hiện ở việc các thành viên trong nhà trường được khuyến khích tham gia đóng góp ý kiến vào các vấn đề quan trọng của nhà trường. Xây dựng niềm tin và thái độ đúng đắn trong nhà trường được thực hiện

nhằm tạo ra một môi trường làm việc chuyên nghiệp, tin cậy.

Công tác quản lý VHNT cũng cho thấy những kết quả tích cực, được biểu hiện thông qua việc các trường mầm non đã thực hiện được một cách có kết quả đối với khâu tổ chức quản lý VHNT, chỉ đạo thực hiện quản lý VHNT và thực hiện được việc kiểm tra đánh giá nhằm tạo cơ sở cho công tác quản lý VHNT được thực hiện đúng hướng và kịp thời khắc phục những hạn chế nếu có.

Bên cạnh những kết quả đạt được, quản lý VHNT ở các trường MNTT quận Tân Phú vẫn còn tồn tại những hạn chế. Như vẫn còn một bộ phận nhỏ GV, NV chưa xác định được một cách đầy đủ về vai trò của VHNT, như chưa thấy được vai trò của VHNT trong việc giúp điều chỉnh hành vi của các thành viên trong nhà trường, hay VHNT tạo nên đặc trưng riêng của trường mầm non, nhận thức mới chỉ dừng lại ở mức “cần thiết”.

Cùng với những kết quả đạt được trong quản lý VHNT, thì vẫn còn những hạn chế như là LKH quản lý VHNT chưa được thực hiện một cách đầy đủ; công tác tổ chức thực hiện còn nhiều nơi, nhiều nội dung chưa đầy đủ như chưa thành lập ban chỉ đạo, phân công nhiệm vụ cụ thể và tổ chức bồi dưỡng cho các cá nhân và bộ phận phụ trách dẫn đến lúc triển khai chưa kết quả; việc phối hợp giữa các lực lượng trong quản lý VHNT chưa chặt chẽ; chỉ đạo các bộ phận bố trí thời gian, các phương tiện hỗ trợ cho hoạt động quản lý VHNT chưa được đáp ứng yêu cầu.

2.4. Một số biện pháp quản lý VHNT tại các trường MNTT quận Tân Phú, TP Hồ Chí Minh

2.4.1. Nâng cao nhận thức cho CBQL, GV, NV về tầm quan trọng quản lý VHNT ở các trường MNTT

Biện pháp này giúp CBQL, GV và nhân viên hiểu rõ hơn về tầm quan trọng của VHNT trong xây dựng môi trường giáo dục, rèn luyện đạo đức và tạo ra các giá trị đạo đức, văn hóa cho trẻ. Việc nhận thức đúng về vai trò của VHNT sẽ giúp cho tập thể nhà trường hiểu rõ hơn về các yếu tố cơ bản của VHNT như giá trị, tôn chỉ, quy định và thực tiễn để xây dựng VHNT mang tính tích cực, phù hợp với mục tiêu giáo dục và phù hợp với hoàn cảnh địa phương. Từ đó, Các trường MNTT cần tăng cường tuyên truyền nâng cao nhận thức cho đội ngũ làm việc trong nhà trường đồng thời tuyên truyền vận động gia đình trẻ quan tâm và đồng hành cùng trường.

2.4.2. Nâng cao năng lực cho các lực lượng quản lý VHNT

Năng lực và kỹ năng tổ chức các hoạt động quản lý VHNT của GV và các lực lượng trong nhà trường

là điều kiện quan trọng để nâng cao VHNT, đưa các nội dung của VHNT vào triển khai trong thực tiễn, từ đó giúp nhà trường *đạt hiệu quả cao trong quá trình tổ chức*. Bồi dưỡng năng lực và kỹ năng tổ chức, xây dựng và phát triển VHNT cho GV và các lực lượng chuyên trách là nội dung cần thiết trong việc chỉ đạo tổ chức QL VHNT của Hiệu trưởng. Các buổi tập huấn cần được tổ chức phù hợp với điều kiện thực tế và tạo điều kiện để được học tập, giao lưu và rút kinh nghiệm, từ đó giúp nâng cao năng lực tổ chức các hoạt động xây dựng, phát triển VHNT.

2.4.3. *Đổi mới chỉ đạo tổ chức thực hiện quản lý VHNT phù hợp với điều kiện nhà trường và địa phương*

Biện pháp này rất quan trọng. Hiệu trưởng đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển VHNT. Hiệu trưởng chỉ đạo thực hiện hoạt động quản lý VHNT. Một trong những hoạt động để quản lý tốt là xây dựng kế hoạch chỉ đạo tổ chức QL xây dựng VHNT.

Hiệu trưởng quán triệt CBQL, GV, NV mục tiêu xây dựng VHNT và lộ trình thực hiện đạt các giá trị, cốt lõi, sứ mệnh, mục tiêu và tầm nhìn rõ ràng kế hoạch XD VHNT hiện tại, mục tiêu phát triển VHNT trong tương lai, cũng như các giá trị văn hóa cần được khuyến khích và bảo vệ. Hiệu trưởng quản lý việc thực hiện kế hoạch xây dựng VHNT và đề xuất định hướng cho hoạt động XD VHNT của CBQL, GV, NV nhà trường.

2.4.4. *Tăng cường các điều kiện và CSVC quản lý VHNT ở các trường MNTT*

Tạo điều kiện tốt nhất về CSVC và phát huy tối đa sức mạnh nội lực cho quản lý VHNT. Nhà trường tranh thủ sự ủng hộ của các lực lượng bên ngoài nhà trường cùng tham gia vào quá trình quản lý VHNT. Tăng cường cơ chế thống nhất trong xây dựng cũng như sử dụng CSVC phục vụ hoạt động quản lý VHNT.

Việc tăng cường các điều kiện về cơ sở vật chất cho việc quản lý VHNT sẽ hướng đến nâng cao ý thức, trách nhiệm của các thành viên trong nhà trường. Đồng thời, đảm bảo việc nâng cao chất lượng và hiệu quả đối với công tác giáo dục của nhà trường và các hoạt động văn hoá được tổ chức cho trẻ trong nhà trường. Tạo môi trường sống lành mạnh, an toàn và tránh được các nguy cơ mất an toàn, tệ nạn xã hội đối với trẻ.

2.4.5. *Phối hợp chặt chẽ các lực lượng trong và ngoài trường trong quản lý xây dựng VHNT ở các trường MNTT*

Biện pháp này rất quan trọng và duy trì thường xuyên. Hiee3uj trường chỉ đạo các lực lượng giáo dục trong nhà trường trực tiếp thực hiện quản lý VHNT, từ đó nâng cao chất lượng CS, GD trẻ. Thu hút các lực lượng ngoài nhà trường bao gồm cha mẹ trẻ, các ban ngành, tổ chức ở địa phương cùng hỗ trợ xây dựng VHNT. Đồng thời tranh thủ sự hỗ trợ của nhiều lực lượng khác. Nhà trường MNTT coi sự tham gia đóng góp của cha mẹ trẻ, sự ủng hộ của các ban ngành, chính quyền địa phương sẽ là nguồn lực giúp cho xây dựng VHNT đạt kết quả tốt hơn.

2.4.6. *Đổi mới kiểm tra, đánh giá hoạt động quản lý VHNT ở các trường MNTT*

Mục tiêu của biện pháp này giúp hiệu trưởng kịp thời phát hiện những vấn đề chưa hợp lý trong quá trình thực hiện các hoạt động quản lý VHNT, để từ đó có những điều chỉnh kịp thời nhằm hạn chế những tác động tiêu cực tới quá trình thực hiện nhiệm vụ. Mặt khác, việc thực hiện kiểm tra, đánh giá còn hướng tới việc tiếp nhận những thông tin phản hồi từ các thành viên trong nhà trường, nhằm giúp xác định được thực trạng của quá trình tổ chức thực hiện. KTĐG còn giúp phát huy được khả năng làm việc của các thành viên trong nhóm, đồng thời có bức tranh toàn cảnh về thực trạng VHNT từ đó có những biện pháp phù hợp hơn.

3. Kết luận

Từ kết quả nghiên cứu lý luận và khảo sát thực trạng quản lý VHNT ở các trường MNTT quận Tân Phú, TP Hồ Chí Minh, tác giả đề xuất sáu biện pháp quản lý VHNT MNTT. Các biện pháp này, tuy chưa phải là một hệ thống đầy đủ, nhưng qua kết quả khảo nghiệm đều cho thấy tính cần thiết và tính khả thi khi vận dụng trong quản lý sẽ góp nâng cao hiệu quả quản lý VHNT ở các trường MNTT trên địa bàn. Vì vậy, khi áp dụng các biện pháp quản lý này vào xây dựng VHNT các trường MNTT quận Tân Phú cần tiến hành song song các biện pháp, không nên xem nhẹ bất cứ biện pháp nào.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013) Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013 của Hội nghị Trung ương khóa XI về “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 52/2020/TT-BGDĐT về Ban hành Điều lệ Trường mầm non*. Hà Nội
3. Quốc hội (2019), *Luật Giáo dục về sửa đổi năm 2019*. Hà Nội